

Riksförbundet FUB, för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning

Policy:

Arbete och daglig verksamhet

Allmänna principer

Inledning

I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 27 finns bestämmelser om arbete och sysselsättning. Där finns ett antal punkter som avser att ge människor lika villkor och rätt till arbete oavsett om de har en funktionsnedsättning eller inte.

I Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 9:10 § står om rätten till *”daglig verksamhet för personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärvsarbete och inte utbildar sig.”*

En utgångspunkt för FUB är att alla människor behövs och att vi berikar varandra. När vi tar tillvara olikheterna skapar vi kreativa arbetsplatser där människor trivs och växer. Arbete för alla är viktigt – inte bara för personlig utveckling och trivsel utan för att samhället ska få en god social och ekonomisk utveckling.

FUB anser:

- att det är viktigt att fortsätta att uppmuntra och utveckla verksamhetsformer som främjar ökat inflytande, integration, samt god fysisk och psykiskt arbetsmiljö för personer med utvecklingsstörning. Exempelvis kooperativa verksamheter.
- att man ska arbeta med ett långsiktigt perspektiv. Redan i skolan bör personer med utvecklingsstörning få träning inför övergång till daglig verksamhet eller arbete genom exempelvis praktik.
- att personer med utvecklingsstörning också har behov av att byta arbete/daglig verksamhet ibland och ska ha rätt att göra det. Precis som alla andra

Idag kan man få lönebidrag och arbetstekniska hjälpmedel som Arbetsförmedlingen står för tills man fyller 65.

FUB anser

- att rätten till lönebidrag och arbetstekniska hjälpmedel ska gälla till 67 år så att personer med funktionsnedsättning ska få samma rätt till arbete som alla andra.
- att efter fyllda 67 bör den som vill och behöver ha rätt till någon form av daglig verksamhet för att behålla ett socialt nätverk, få aktivitet och motverka isolering.

I dagsläget kan man få aktivitetsersättning/sjukersättning för på 25, 50, 75 eller 100% på den tid man inte har arbetsförmåga. Det innebär då att även arbete räknas i samma fjärdedelssystem och att man är låst i denna indelning för att få full ersättning.

FUB anser att man ska se till verklig studieförmåga/arbetsförmåga, inte styras av försäkringskassans fjärdedelssystem. Den som kan och orkar arbeta exempelvis 40 % bör få göra det.

Utbildning inför och under arbete/daglig sysselsättning

I konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, artikel 24 finns bestämmelser om utbildning. Där står att människor med funktionsnedsättning ska få tillgång till allmän högre utbildning, yrkesutbildning, vuxenutbildning och livslångt lärande på lika villkor som andra.

Utbildning påverkar möjlighet att förbereda sig inför arbetslivet och få tillräckliga kunskaper och färdigheter för att bli anställningsbar. Utbildning i vuxen ålder påverkar möjligheten att kunna vidareutvecklas och/eller kunna byta arbete/daglig verksamhet.

För vidare information om vad FUB anser i utbildningsfrågor hänvisar vi till vår policy om utbildning.

Daglig verksamhet

När det gäller daglig verksamhet för personer med flerfunktionsnedsättning hänvisar vi till FUB:s policy för flerfunktionsnedsättning.

FUB anser

- att daglig verksamhet ska vara aktiv och aktiverande, stimulerande och utvecklande för deltagarna.
- att man ska fortsätta arbeta för att deltagarna ska få sin sysselsättning förlagd till vanliga arbetsplatser, både i små grupper och som individuella platser. Viktigt är dock att man får fortsatt stöd enligt LSS. Detta kan också vara en träning i att bli anställningsbar.
- att daglig verksamhet långsiktigt och i samarbete med Arbetsförmedlingen samt andra aktörer, exempelvis samarbetsförbund¹ ska arbeta för att få ut de personer med utvecklingsstörning som har möjlighet, på vanliga arbetsplatser.
- att det är självklart att personer med utvecklingsstörning som alla andra ska ha ett reellt inflytande och medbestämmande i arbetsmiljöfrågor och arbetsvillkor i sin dagliga verksamhet. I det fall det behövs kan inflytandet utövas via företrädare.

Det är pedagogiskt mycket viktigt för många av FUB:s medlemmar att få en ekonomisk ersättning som är kopplad till närvaro och deltagande i den dagliga verksamheten. Det är viktigt att ersättningen överstiger de kostnader personen får för resor och lunch på jobbet, ingen ska behöva uppleva att de betalar för att arbeta. Idag ser det olika ut i Sveriges kommuner, en del betalar inte ut någon ersättning, andra betalar ut en mindre summa per dag.

---

¹ Samarbetsförbund kan t ex bestå av kommun, landsting, Arbetsförmedling och Försäkringskassa som samverkar kring individen.

FUB anser att alla som deltar i daglig verksamhet ska få en rimlig ekonomisk ersättning, lika i landets alla kommuner.

Idag har inte personer som bor i gruppbostad rätt till personlig assistans.

FUB anser att möjlighet att ha personlig assistans vid behov ska finnas i daglig verksamhet.

Arbete

FUB anser

- att personer med utvecklingsstörning bör få ett personligt stöd från Arbetsförmedlingen, eller andra kompletterande aktörer upphandlade av Arbetsförmedlingen, för att hitta, få och behålla ett arbete. De som arbetar med att ge stöd måste ha nödvändig kunskap om målgruppen.
- att de arbetsmarknadspolitiska programmen ska ge en tillräckligt lång introduktionstid med tillräckligt stöd på arbetsplatsen
- att det är viktigt med ekonomisk trygghet om man provar på nytt arbete.
- att det är viktigt att personer med utvecklingsstörning som har arbete inkluderas i de lagar och avtal som gäller på arbetsplatsen och att de får vara med och påverka och vara delaktiga i arbetsmiljöfrågor.

Personal

FUB anser

- Att det är av yttersta vikt att personalen är kompetent, välutbildad och engagerad för att den dagliga verksamheten ska bli givande för deltagarna. Av stor vikt i denna verksamhet är kontinuitet, personalen bör därför arbeta under villkor som gör att de vill stanna. Lön efter kompetens, möjlighet till vidareutbildning, handledning etc.
- att pedagogisk kompetens ska finnas vid daglig verksamhet. En viktig kompetens är exempelvis arbetsterapeut
- att personal ska ha adekvat grundutbildning, kunskap om kognitiva hjälpmedel samt vid behov utbildning i och god kunskap om AKK (alternativa kompletterande kommunikationsformer), samt annan behövlig vidareutbildning.

Arbetsuppgifter och organisation

FUB anser

- att det är viktigt att Arbetsförmedling och Daglig verksamhet samarbetar långsiktigt för att träna och förbereda individen inför ett arbete.
- att det finns många arbetsuppgifter som kan utföras av personer med utvecklingsstörning och att det går att utforma tjänster som är anpassade. Ett sätt kan till exempel vara att skapa assistenttjänster inom ett antal arbetsområden inom såväl privat som offentlig verksamhet.
- att man bör anpassa arbetet utifrån personens förmåga och använda hjälpmedel där så behövs, tekniska, personella och strukturella. Särskilt viktigt är det att satsa på kognitiva hjälpmedel
- att det är mycket angeläget att fortsätta att utveckla olika organisationsformer som till exempel sociala kooperativ för att ge arbete och inflytande till personer med utvecklingsstörning.

Ersättning till arbetsgivare för att stärka konkurrenskraft

FUB anser

- att ersättning till arbetsgivare ska ges för att stärka personer med utvecklingsstörnings konkurrenskraft på arbetsmarknaden. Ersättningstiden bör vara obegränsat lång vid behov men omprövas med jämna mellanrum.
- att arbetsgivaren bör få ersättning för att ha en person på arbetsplatsen som handledare under hela arbetstiden samt för fortbildning för handledaren vid behov.
- arbetsgivaren bör få extrastöd för specialinsatser om det behövs vid produktionsomläggning etc.